

การใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2

The Using of Learning Resource Category of Teachers in School Karawek Network
Group Under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2

มารอซื่อลี ทะยีสะมะแอ

Marorsuelee Hayisamaae

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Master's degree student Education Administration Faculty of Education, Bangkokthonburi University

e-mail: ruslee98@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และกลุ่มวิชาที่สังกัด การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรประกอบด้วยครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำนวน 154 คน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 2) การเปรียบเทียบระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มวิชาที่สังกัด พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้, โรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นราธิวาสเขต 2

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the using of learning resource category of teachers in school Karawek Network Group under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2; and 2) to compare the using of learning resource category of teachers in school Karawek Network Group under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, classified by education levels, work experiences, and subjects group. Research methodology was a survey research. The population included 154 teachers in School Karawek Network Group under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, The Sample was obtained via stratified random sampling technique, compisised of 112 teachers in School of Karawek Network Group. The instrument was a 5-level rating scale question aire.

The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, Standard Deviation, t-test and F- test.

Major findings were as follows: 1) the using of learning resource category of teachers in school Karawek Network Group under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, overall and aspect were at high level; and 2) comparison of using of learning resource category of teachers in school Karawek Network Group under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, classified by education levels and under subjects group were different at statistical significantce 05 level; and classified by work experiance was not different.

Keywords: Using of Learning Resource Category, Karawek School Network Group, Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นก่อให้เกิดการพัฒนาปัญญา และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีสันติสุขเกื้อหนุนในการพัฒนาสร้างความมั่นคงของประเทศในทุก ๆ ด้าน ดังที่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ข้อที่ 3.2 ระบุไว้ว่า ให้มีการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ โดยกำหนดไว้ 8 ข้อ ได้แก่ (1) พัฒนาแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนการสอน และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมาตรฐาน จำแนกตามระดับ/ประเภทการศึกษา ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม (2) ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการผลิตสื่อ ตำรา สื่อวีดิทัศน์ สื่อดิจิทัลที่มีคุณภาพมาตรฐาน และจัดการเรียนรู้ตามอัธยาศัย (3) ส่งเสริมการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชน ผ่านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีมาตรฐานและหลากหลาย อาทิ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ของชุมชน ฯลฯ สอดคล้องกับ ความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เข้ารับบริการแต่ละกลุ่มเป้าหมาย และสามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง (4) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา และการให้ความรู้สำหรับผู้สูงวัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพตามวัย (4) ส่งเสริมการเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงวัย และพัฒนาระบบสารสนเทศ สื่อที่เหมาะสมที่เอื้อกับการเรียนรู้และการถ่ายทอดภูมิปัญญาสำหรับผู้สูงวัย (5) ส่งเสริม สนับสนุนการผลิตและพัฒนาสื่อตำราเรียน สื่อความรู้ สื่อฝึกทักษะทั้งในลักษณะสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงผ่าน ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ทันสมัย หลากหลาย และเข้าถึงได้ (6) พัฒนาระบบและกลไกการส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตและพัฒนาสื่อทุกประเภทที่มีคุณภาพและมาตรฐาน ภายใต้กลไกการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม (7) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลและเครือข่ายสังคม รูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกช่วงวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) นันทนิจ เทียงพูนโชค (2551) กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้และปลูกฝัง ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้จักใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนมีนิสัยที่ดีติดตัวไปอย่างถาวรเพราะความรู้จะไม่ได้หยุดอยู่กับที่แต่มีการพัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ เรียนกันไม่จบ รวิพร มณีวรรณ (2548) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถจัดได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนครูและผู้เรียนควรใช้แหล่งเรียนรู้วิทยาการต่างๆใน แต่ละท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้มากที่สุดเช่นบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน บ้าน ชุมชน สวน ไร่ นา วัด มัสยิด สถานีรถไฟ สถานีอนามัย คนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านสิ่งของวัสดุต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาคอนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม สติปัญญา และความรู้คู่คุณธรรม สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ

จำเป็นต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริมด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 สถานศึกษาทุกแห่งซึ่งมีหน้าที่ดำเนินงานสนองนโยบายตามพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคุณค่าและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และดำเนินการเพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ขึ้นในโรงเรียนและในสถานศึกษา มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรวางไว้

จากการสำรวจ สัมภาษณ์ ความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน พบว่า แหล่งเรียนรู้ภายในจังหวัดนครราชสีมาสถานที่มากมายเหมาะกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้ศึกษาหลายแห่งทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ยังไม่มีการศึกษารายงานการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจนและขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่มีคุณภาพสูงขึ้นซึ่งในการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับบริการแก่สังคมอย่างหลากหลายและเพียงพอ จึงเป็นลักษณะการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โดยผู้บริหารต้องตระหนักและให้ความสำคัญในระบบการจัดการเรื่องแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ครูผู้สอนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานและบุคลากรทุกฝ่ายงานจะต้องร่วมมือกันจัดหาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการศึกษาแนวคิดเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่า หากครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่มาจัดระบบการเรียนการสอน สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พัฒนาสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรงที่ได้รับครูผู้สอนไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณให้สิ้นเปลืองในการจัดซื้อหากู้จักการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ก็ช่วยทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนอีกด้วย

การใช้แหล่งเรียนรู้ภายใต้การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารและครูของโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวกในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผู้วิจัยสนใจและมีความประสงค์ที่จะศึกษาการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนใช้เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาและวางแผน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ให้มีความหลากหลายมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับชุมชนและทุกหน่วยงานมีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับที่จะนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มวิชาที่สังกัด

สมมติฐานการวิจัย

1. การใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกัน
2. การใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน
3. การใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามกลุ่มวิชาที่สังกัด แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีแหล่งเรียนรู้ และสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาเบื้องต้น ซึ่งตรงกับข้อสรุปของ พระมหากิตติศักดิ์ โมตรีจิต (2562) ที่จำแนกประเภทแหล่งเรียนรู้ไว้ 4 ประเภท คือ (1) แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล (2) แหล่งเรียนรู้ประเภทสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น (3) แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ และ (4) แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณีและความเชื่อ

2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 154 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 112 คน ซึ่งได้มาโดย (Krejcie & Morgan, 1970) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน โดยการสุ่มอย่างง่าย Simple Random Sampling เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง มีความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) แบ่งได้ดังนี้

- 1) วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น (1) ปริญญาตรี (2) สูงกว่าปริญญาตรี
- 2) ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น (1) ต่ำกว่า 10 ปี (2) 10-19 ปี และ (3) ตั้งแต่ 20 ขึ้นไป
- 3) กลุ่มวิชาที่สังกัด จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ (1) กลุ่มภาษาและการสื่อสาร (2) กลุ่มคิดคำนวณและแก้ปัญหา (3) กลุ่มพัฒนาตนเองและเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ และ (4) กลุ่มทักษะปฏิบัติการคิดสร้างสรรค์สร้างศักยภาพในการทำงาน

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ปีการศึกษา 2564 โดยจำแนกประเภทแหล่งเรียนรู้ไว้ 4 ประเภท คือ (1) แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล (2) แหล่งเรียนรู้ประเภทสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น (3) แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ และ (4) แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณีและความเชื่อ

4. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ใน 5 ด้าน รวมทั้งหมด 32 ข้อ

5. สถิติในการวิจัย

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ (1) ค่าร้อยละ (2) ค่าเฉลี่ย และ (3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ IOC

2) วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

ตามวิธีของครอนบาค

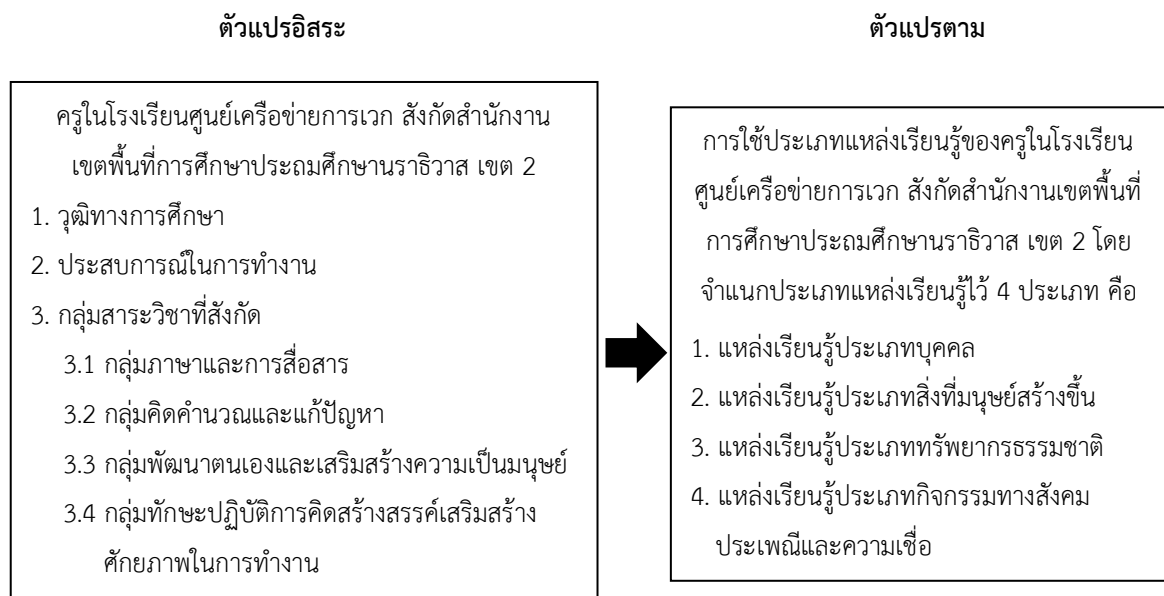
3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีความแตกต่างระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและตามกลุ่มวิชาที่สังกัด

4) การทดสอบค่าที่แบบกลุ่มอิสระต่อกัน t-test (independent)

5) วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ F-test (Independent) โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยต้องการศึกษาระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นประเภทของระดับการใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือประเภทสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น รองลงมา คือ ประเภททรัพยากรธรรมชาติ กับประเภทประเภทบุคคล และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณี ความเชื่อ เมื่อศึกษารายละเอียดทั้ง 4 ประเภทแหล่งเรียนรู้พบประเด็นสำคัญดังนี้

1.1 ระดับการใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้แหล่งเรียนรู้โดยผู้นำศาสนาเช่นโต๊ะอิหม่ามพระสงฆ์หรือนักบวช รองลงมา

คือ การใช้แหล่งเรียนรู้โดยพ่อแม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้แหล่งเรียนรู้โดยกลุ่มแม่บ้าน ในชุมชน เช่น ทำขนม

1.2 ระดับการใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้แหล่งเรียนรู้จากสถานีขนส่ง สถานีรถไฟ รองลงมา คือ การใช้แหล่งเรียนรู้การใช้แหล่งเรียนรู้สถานประกอบการ ร้านค้า ตลาด ห้างสรรพสินค้า ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียนห้องสมุดห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องศูนย์สื่อ ห้องวิทยาศาสตร์

1.3 ระดับการใช้แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การใช้แหล่งเรียนรู้จากแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ น้ำตก ห้วยหนอง คลองบึง รองลงมา คือ การใช้แหล่งเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การใช้แหล่งเรียนรู้จากเนินเขา เขาเชิงเขา

1.4 ระดับการใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณี ความเชื่อโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ยกเว้น การใช้แหล่งเรียนรู้ประเพณีแห่งพระลุ่มไฟ อยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มวิชาที่สังกัด ได้ผลสรุปคือ ครูที่มีวุฒิการศึกษาและกลุ่มวิชาที่สังกัดแตกต่างกัน มีระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. เปรียบเทียบระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการค้นพบของการศึกษา สามารถนำมาอภิปรายผลแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. จากการศึกษาการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทุกประเภท ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครู ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้มาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองโดยใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยนำแหล่งเรียนรู้ บูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดการศึกษาให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียนและตรงตามหลักสูตรที่กำหนด ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 4 กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานสนองนโยบาย ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคุณค่าและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และดำเนินการเพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ขึ้นในโรงเรียนสถานศึกษามาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนและให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธอันดีกับการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรวางไว้ (สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) สอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา ประทุม (2556) วิจัยเรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยด้านวิธีดำเนินการใช้ แหล่งเรียนรู้ชุมชน ด้านปริมาณการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน

2. ศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามวุฒิ การศึกษา และกลุ่มวิชาที่สังกัดต่างกัน มีระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีครูวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีทำให้เกิดตัวแปรแทรกซ้อนปฏิสัมพันธ์ กลุ่มวิชาที่สังกัดต่างกัน การใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ก็แตกต่างกันตาม เนื้อหาของสาระวิชา โดยครูผู้สอนแต่ละบุคคลมีความรู้ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน และด้านรูปแบบ การใช้แหล่งเรียนรู้ ชุมชน

3. เปรียบเทียบระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนความถนัดในสาขาวิชาที่ศึกษามารวมกับ ประสบการณ์สอนที่สั่งสมมาปรับรูปแบบวิธีการสอนโดยนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งตรงกับแนวคิด สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547) ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมเนื้อหาสาระให้สอดคล้องเหมาะสมกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติจริง เน้นให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นรักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ห้องเรียนเป็นสื่อการเรียนการสอนและ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมทั้ง สามารถ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและ ผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน วิทยากรต่าง ๆ และสอดคล้องกับ ชรวดี จำปา (2561) วิจัยเรื่อง การใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนในการจัดการเรียนการสอนของ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 ที่มีกลุ่มสาระการเรียนรู้ แตกต่างกันมีการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชนในการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เช่นกัน

4. เปรียบเทียบระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายการเวก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า โดยภาพรวม ระดับการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าครูในศูนย์เครือข่ายการเวกที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี ประสบการณ์ในการทำงาน 10-19 ปี และประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไปมีระดับการใช้ประเภทแหล่ง เรียนรู้ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการเวก ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูเห็น คุณค่าคุณประโยชน์และความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้โดยครูผู้สอนศึกษาและสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียน และนอกบริเวณโรงเรียนก่อนเพื่อนำข้อมูลมาปรับใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาตรงตามหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเห็นคุณค่า คุณประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อารมณ์ ใจเที่ยง (2551) ได้อธิบายไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นควรเน้นให้ผู้เรียนมีความสุข ซึ่งเป็นความสุขที่เกิดจากประการที่หนึ่ง ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนสนใจสาระการเรียนรู้ ชวนให้สนใจได้ค้นคว้าศึกษา ทำทนายให้แสดง ความสามารถและให้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ประการที่สองปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตร มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ทำให้ ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขและสนุกกับการเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการศึกษาไปใช้

1. สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูและบุคลากรการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่หลากหลายประเภทและทรัพยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
2. ศึกษาจัดให้ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกิจกรรมการเรียนรู้จากการใช้แหล่งเรียนรู้รวมถึงการร่วมกันวางแผน กำหนดแนวทางในการพัฒนาระบบ รูปแบบ วิธีการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้กับการศึกษา ตลอดจนร่วมมือกันรณรงค์รักษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้คงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
3. สถานศึกษาควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโดยตรงในสถานศึกษา มีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน พร้อมทั้งประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องรวมทั้งสถานศึกษาควรจัดสรรเพิ่มงบประมาณในส่วนนี้เพื่อที่จะนำไปพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามนโยบายและเป้าหมายที่วางไว้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ประเภทแหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
2. ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชลธิชา ประทุม. (2556). *การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ม.ป.ท.
- นันทนิจ เทียงพูนโกศ. (2551). *การพัฒนาสภาพแวดล้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนวัดเปรมประชากร*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- พระมหากิตติศักดิ์ ไมตรีจิตร. (2562). *การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ออนไลน์มรดกความทรงจำแห่งโลกของวัดพระเชตุพนเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย*. ดุษฎีนิพนธ์บัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสยาม.
- รวีพร มณีวรรณ. (2548). *การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.